

Любиковичі : проблеми глобальні і локальні

Назв населених пунктів на кореневе "люб" є чимало на Рівненщині, в Україні та за її межами. У Володимирецькому районі є село Любахи, у Млинівському - Любанівка, у Зарічненському - Любинь. Є також міста Любар на Житомирщині, Любашівка на Одещині, Великий Любинь на Львівщині, Любин в Білорусії, Люберці в Росії, Люблін у Польщі, Любляна в Югославії, Любек в Німеччині. Ось скільки тезок у мешканців села Любиковичі.

Любиковичі житимуть вічно

Любиковичі... Вперше це село у літописах згадується 1980 року. Розташоване за 19 кілометрів від райцентру Сарни і за 2 кілометри від залізничних зупинок 103-й і 105-й кілометри на лівому березі Случа. Це зараз вони Любиковичі. А в архівних документах значиться ще Дюбейкович Дубровицької волості Пінського повіту, як маєток княгині, уродженої княжни Гольшанської. У 1877 році була побудована церква в ім'я Святої Животворної Трійці на кошти місцевого священика Іоана Потоцького, який затратив на будівництво 4 тисячі 700 рублів. Видно, не бідний був чоловік, бо церкві належала понад 51 десятина орної землі. Ще одним крупним землевласником був грав Кошовський. У селі нараховувалось 144 двори, мешкала 1101 християнська душа і 5 європейських сімей. Історичний факт, яким пишаються любиковчани ще й той, що у церкві села Кураш, підлеглого Любиковицькій волості, свого часу зберігалися дуже цінні церковні книги : «Тріоді он кольоровий» (1768 р.), «Євангеліє» (1771 р.), «Апостол» (1783 р.), «Ірмологіон» (церковні пісні 1783 р.). І всі вони видання друкарні Почаївської Лаври.

Ще історія зафіксувала два випадки бунту. У 1831 році під час поховання одного парафіянина, який помер від холери, натовп людей спихнув священика в могилу як жертву страшній хворобі. Служителю церкви Ірану Загорському вдалося вибратися з тієї ями, але незабаром він від такого потрясіння захворів і помер. А в 1918-1919 роках місцеві жителі брали участь у Дубровицькому збройному повстанні.

У радянські часи тут функціонував колгосп ім. Кірова, який об'єднував 6125 гектарів землі, в т.ч. 1561 га - орної.

Це у поле ідуть косарі

Відшуміли сторичні вітри. і нині Любиковичі - віддзеркалення ситуації, яка є в більшості сіл області й, вочевидь, в Україні. Щоб зрозуміти обстановку у Любиковичах, треба спочатку розібратися, яка ситуація в колишньому КСП, а нині СФГ «Надслучанське». Його голова Петро Іванович Шкодич - людина відкрита і щира, а тому нічого не таїв:

Станом на 1 січня поточного року ми уклали договір оренди на майнові паї з 695 власниками. Всього майна, яке підлягає розподілу між співвласниками є на суму один мільйон 776 тисяч 901 гривню. 47 відсотків цього майна становлять будівлі та споруди, 15 - поголів'я м'ясного стада, решта – трактори, автомобілі, різноманітний реманент. На 1 серпня видано

рухомої частини майна на суму 423895 гривень. Орендуємо також 540 земельних паїв. Це становить 594 гектари сільгоспугідь, них 371 гектар ріллі. На роботі числиться 116 чоловік, з них 8 – у декреті. Ситуація склалася так, що змушені будемо практично на половину скорочувати кількість працівників.

Тривожна інформація. Але спеціалісти сільського господарства вам скажуть, що все це результати реформ. Адже не може за такої кількості землі, худоби і людей бути інтенсивним господарювання. Тим більше, що розпайована земля поділена на смужки і пустити новітню техніку обробляти її неможливо. Та й техніка у господарстві хоч і збереглася, але її ремонт обходиться дуже дорого. Більшість селян землю розібрали, на майнові паї вимагають гроші. Але якщо пам'ятаєте - 47 відсотків майнових паїв - це нерухома частина: споруди та будівлі, їх забирати в рахунок майнових паїв ніхто не хоче. Гадаємо, читають це селяни з інших населених пунктів і бачать аналогічну картину у себе.

...Сідаємо з Петром Шкодичем у "Ниву" і їдемо на кукурудзяне поле. Йде заготівля силосної маси. Щойно завантажився нею механізатор Олександр Сидорчук. В день він перевозить цього вантажу близько 50 тонн. Силосу кукурудзи буде близько тисячі тонн. Маємо 900 тонн сінажу, майже 100 тонн сіна. Отже, зимівля худоби буде ситою, - констатує факти головний зоотехнік Валерій Селезень.

Валерій – один із тих, на кого особлива надія. Адже це молодий спеціаліст, і його легше навчити мислити по сучасному. Як не дивно, але в «Надслучанському» найбільшою проблемою вважають не вирощування продукції чи її реалізацію, а крадіжки. Нині спільне майно пантрують одразу 14 сторожів. Якщо у СФГ залишилось 40 коней, то в одноосібних господарствах їх більш як сто. І використовуються вони не завжди для оранки землі.

Ще одна глобальна проблема у Любиковицькій сільраді - безробіття. Сільський голова Григорій Васильович Мацкевич повідомив, що на території сільради зареєстровано 87 безробітних. Та фактично без роботи 176 осіб.

- Як же виживають люди у вашому селі?

- Гриби, ягоди, сезонні роботи. Приміром, родина Паньковців з Мар'янівки (село входить у сільську раду - авт.) заробила 5 тисяч гривень на збиранні чорниць.

- А що мала сільрада з того збору ягід?

- В сільській раді купували лісові квитки, і ми назбирали за це 5 тисяч гривень. Частину віддамо на розвиток лісгоспзагу, а частину депутати сільської ради вирішили віддати на придбання електрокардіографа.

Мова зайшла про місцеву дільничну лікарню. Районні власті хочуть перепрофілювати її в амбулаторію, мотивуючи тим, що в сусідньому Стрільську побудували новий ФАП. Отож йдемо в лікарню. Головним лікарем Анжела Артюшок-Гришкова тут недовго.

- Хочете знати, що люди думають з приводу переведення дільничної лікарні в денний стаціонар? Запитайте в людей, запропонувала Анжела Василівна.

Ми зайшли в одну палату. Тут лежало одразу троє жінок, одна з них під капельницею. В один голос Євдокія Селезень та дві Марії Васильчик та Сорока – просили через газету передати їхню незгоду закрити дільничну лікарню. Що ми їй робимо.

Лікарня функціонує тут з 1956 року. З того часу ми пережили Чорнобильську катастрофу, отже хворих менше не стало. І з того ж сусіднього Стрільська люди також приходять лікуватися. Та й у своїх трьох селах мешкають 2166 чоловік.

Що не сусід, то Сусід

Кожне село має прізвища, які домінують в ньому. Є такі і на території Любиковицької сільради. Серед них Гомонці, Коньковці, котиська, Гришкевичі.

- А тут у нас мешкають Сусіди, - говорить наш гід по селу секретар сільради Ніна Степанівна Дмитрук.

- Бачимо, що хати поряд стоять, то й сусіди всі, - озвались ми, дивуючись із такого повідомлення.

- Ні, ви не зрозуміли – призві ще їхнє Сусід.

А ось і Сусід Петро Олексійович. Біля самих воріт помічаємо опеньки.

- Чому обід не варите? – показуємо на осіннє диво.

- Можете забирати собі, - гостинно пропонує Сусід.

- Звідки таке прізвище у вас?

- А Бог його знає.

- Розкажіть, як у вас на городі авіабомбу знайшли, - запропонувала секретар сільради.

- Як знайшли? Копали землю, щоб огородитись та й наткнулися на щось металеве. Повідомили у військомат. Звідти приїхали, кажуть: «Консервна банка». Але я служив на фінському кордоні, то трохи розбираюсь що до чого. Нарешті приїхали сапери, розкопали і вивезли з города. Мені ще мама розповідала, що в час війни німці бомбили село і начебто одна бомба не вибухнула. Ось таке в Сусіда було смертоносне сусідство.

Там серцець і душі голоси

Розповіли нам у сільській раді, що проживає в Любиковичах справжній народний умілець, майстер лозоплетіння Степан Вілімець. Втратити нагоду побачити диво, сплетене людськими руками, ми не змогли, тому, не відкладаючи, завітали до оселі майстра. Щоправда, господаря в дома не застали. Натомість познайомились з його дружиною Уляною Федорівною, талановитою вишивальницею, гідною майстринею.

З порога охайної оселі дивились на нас різнобарвні квіти та птахи. Яскраві рушники і серветки, картини здивували своїм гармонійним поєднанням кольорів та часто етнічними мотивами. Виявляється, з такими рушниками випроводжала мати у щасливе сімейне життя чотирьох дітей (найменша донька ще не заміжня).

- Звідки ж сюжети для вишивок? - запитали ми.

- Деякі запам'ятовуються з побаченого, - ділиться Уляна Федорівна. - Інші виникають самі по собі в думці. Вимальовую свої образи, а згодом переносю їх на полотно.

Особливої уваги заслуговують домоткані килими майстрині, технологію виробництва яких, хоч як докладно не розповідала жінка, ми не зовсім збагнули. Хоч на власному досвіді переконалися, м'які ці килими, наче хмаринки, певно, тому, що виткані з любов'ю.

Багаті на таланти Любиковичі. У школі ми познайомилися з нашим автором Петром Катериничем. 13-річний хлопець уже дебютував у нашій газеті зі своїми віршами. І підзаголовки до цього матеріалу ми взяли з його «Гімну Любиковичам». Відвідали його батьків Світлану Петрівну та Віктора Михайловича, його дядька Івана Петровича Артюшка. Вони займаються підприємництвом, доставляють односельцям будівельні матеріали. А зараз ще й торфобрикет – незабаром війне зима. Цікаві співбесідники. Їх можна назвати справжньою сільською інтелігенцією. То ж не дивно, що син їх і племінник такий талановитий. Про Петра у нас буде окрема розповідь. А на завершення пропонуємо його вірш. Він буде доречним доповненням образу села Любиковичі :

Серпнева задума хитає дерева,
І Сонце поблідле сміється з небес,
Зникає сузір'я яскравого лева,
І тихо нашіптує казку овес!
І кошики яблук стоять у рядочках,
І груші доспілі вкриває свіча,
Недавно русалки сиділи в віночках,
Й сміялись Купалу мале дитинча!
Вже ранок на Спаса ледь хмарки з'явилися,
І люди всі йдуть до церков,
Водою святою дзеркальною вмитись!
Щоб в серці ясніла любов!

**Світлана Березюк
Андрій Бабінець**